

ПРОГРАМА ЗА КАНДИДАТСТУДЕНТСКИЯ ИЗПИТ ПО БЪЛГАРСКИ ЕЗИК

Конкурсният изпит по български език е електронен тест с 35 задачи, които имат за цел да проверят знанията на кандидат-студентите в областта на правописа и пунктуацията на българския език. Общото времетраене на теста е 40 минути. Оценката се формира въз основа на общия брой точки, получени при решаването на теста. Максималният брой точки е 35. Всеки въпрос има по 5 отговора, като само един от тях е верен. При всеки верен отговор получавате по 1 точка. За сгрешен или непопълнен отговор точки не се получават, както и не се отнемат.

I. ПРОВЕРКА НА ПРАВОПИСНАТА КУЛТУРА

Чрез 25 задачи се проверява равнището, на което кандидат-студентите владеят правилата за писане в книжовния български език:

- правопис на думите и на техните форми с оглед на гласните и на съгласните и на закономерните им промени при изговора;
- употреба на членните форми, на мъжколичните числителни имена (*двама, трима...*) и на падежните форми на местоименията (*него, кого, когото, някого* и пр.);
- употреба на малки и на главни букви;
- слято, полуслято и разделно писане на сложни и на съставни думи;
- правопис на бройни, степенувани и множествени форми;
- синтактично съгласуване на местоимения в простото и в сложното изречение (съгласуване на *който/които; чийто/чиито; мой, твой.../свой* и пр.).

Примерни задачи

В кой ред има допусната правописна грешка?

- А) удвоявам, сдъвкал, придържам
- Б) одухотворен, прегъвам, камак
- В) ритнал, остър, прекалявам
- Г) преструвам се, излязъл, отпечатвам
- Д) ожулвам, кремък, приспособявам се

В кой ред всички думи са написани правилно?

- А) помощник-ректор, бледозелен, мач реванш
- Б) помощник ректор, бледозелен, мач-реванш

- В) помощник-ректор, бледо-зелен, мач реванш
- Г) помощник-ректор, бледо-зелен, мач-реванш
- Д) помощник ректор, бледо зелен, мач реванш

Коя е правилната двойка варианти?

Широкият размах на _____ в България е следствие от сложната действителност през Х в. и може да се определи като едно от характерните явления за _____.

- А) Богомилството / Европейското средновековие
- Б) богомилството / европейското средновековие
- В) богомилството / Европейското средновековие
- Г) Богомилството / Европейското Средновековие
- Д) богомилството / Европейското Средновековие

Кои от подчертаните форми са употребени правилно?

В списанието са публикували няколко чуждестранни автори (А), всеки от който (Б) с по два-три романа (В) и голямо количество емоционални и въздействащи разказа (Г), а също така и неколцина български писателя (Д).

- А) А и Г
- Б) Г и Д
- В) Б и Г
- Г) А и В
- Д) В и Д

Коя е правилната двойка варианти?

В нашия ..... живот по-важно е човек да вярва на ..... близки и приятели, отколкото да се доверява на чуждите.

- А) двойствен, неговите
- Б) двойнствен, своите
- В) двоинствен, своите
- Г) двойствен, своите
- Д) двойнствен, неговите

В кой текст е нарушена правописната норма?

А) Домашният кантар, детският лекарски комплект и бялата лекарска престилка помагат на детето да проиграе посещението при лекаря.

Б) Нека малчуганът сам се увери как кантарят показва теглото ни, а термометъра измерва температурата и защо за лекаря е важно да знае всички тези неща.

В) На срещата присъстваха директорът и класният ръководител.

Г) Проблемът ми изглежда неразрешим.

Д) Компютъра го поправиха бързо.

В коя от подчертаните позиции НЯМА грешка при членуването?

Точно срещу двукрилият (А) прозорец издигаше косматият (Б) си хълбок върхът (В) и неговия (Г) силует радваше погледът (Д).

А.

Б.

В.

Г.

Д.

II. ПРОВЕРКА НА ПУНКТУАЦИОННАТА КУЛТУРА

В областта на пунктуацията знанията на кандидат-студентите се проверяват чрез 10 задачи, които обхващат правилата, свързани с употребата на препинателните знаци в простото и в сложното изречение.

Правилният избор на верен отговор предполага познаване на пунктуацията на еднородните, обособените, вметнатите и повторените части, отделянето на простите изречения в рамките на сложното, а също така и умения за разпознаване на изключенията, свързани с еднократната употреба на съюзите *и, или, да*; с включването на подчинено въпросително изречение (косвен въпрос) в структурата на сложното изречение; с контактната позиция на съюзи, отнасяни към различни прости изречения в състава на сложното, и др.

Примерни задачи:

Кое от изреченията е с правилна пунктуация?

А) Въпреки, че беше от богато семейство, той не се държеше надменно, а дружелюбно.

Б) Водачът излезе напред, вдигайки високо знамето, което носеше и започна силно да вика.

В) През прозореца Ирина виждаше, как по небето в далечината играят бели облаци.

Г) Мъжът си помисли, че това може да са престъпници, и избяга.

Д) Всъщност, никой не искаше да моли Иван за помощ, затова не му се обадиха.

В кой пример пунктуационният знак тире (–) не може да бъде заменен с двоеточие (:)?

А) Детските психолози, специалистите по детско здраве, отговорните лица от държавата – всички съветват да подходим към посещението при лекаря като към цяла програма.

Б) Ако детето има какво да очаква след прегледа, то няма да е толкова притеснено – гушкане, прегръдка и потупване по рамото винаги дават резултат.

В) Най-малкият природен парк в България е „Златни пясъци“. Ценни за биоразнообразието му са видовете представители на субсредиземноморската флора – люляк, храстовиден смин, драка, смрадлика и др.

Г) „Етър“ е първият по рода си музей на открито, в който са обособени три сектора – технически водни съоръжения, ансамбъл „Занаятчийска чаршия“ с архитектурни образци от региона и общественозначими сгради като църква с училище, часовникова кула и каменни чешми.

Д) Времето заличава всичко – следи, събития, спомени, чувства, емоции.

Колко са липсващите пунктуационни знаци в изречението?

И аз мога да тръгна да говоря за жълтеникавия цвят на дърветата разположени край брега за които хората отдавна шушукаха колко са странни и как всяват страх и ужас сред жителите на селото.

А) 2

Б) 3

В) 4

Г) 5

Д) 6

Кой вариант е съобразен с пунктуационните норми?

А) Райна почти не осъзнаваше, къде се намира и едва когато стигна до първите познати къщи, се успокои малко.

Б) Райна почти не осъзнаваше къде се намира, и едва когато стигна до първите познати къщи, се успокои малко.

В) Райна почти не осъзнаваше къде се намира и едва, когато стигна до първите познати къщи, се успокои малко.

Г) Райна почти не осъзнаваше, къде се намира и, едва когато стигна до първите познати къщи, се успокои малко.

Д) Райна почти не осъзнаваше, къде се намира и едва когато стигна до първите познати къщи се успокои малко.

В кои позиции бихте поставили запетая?

Всъщност (А) те бяха спечелили купата (Б) защото (В) когато се борят (Г) успяват да преодолеят различията помежду си (Д) и да изградят истински отбор.

А) А, Б, В

Б) Б, В, Д

В) А, В, Д

Г) В, Г, Д

Д) Б, В, Г

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА:

I.

Официален правописен речник на българския език. София, БАН, 2012.

Правопис и пунктуация на българския език. Основни правила. София, БАН, 2011.

Нов правописен речник на българския език. София, БАН, 2002.

II.

Бонджолова, В. Практически български език. Помагало по правопис и пунктуация. С правила, упражнения, тестове. Първа част. Правопис. В. Търново, 2015.

Бонджолова, В., Ст. Буров. Нови тестове за кандидат-студенти по български език 10+. В. Търново, 2004.

Буров, Ст., В. Бонджолова. Правопис и препинателни знаци. Помагало с правила, упражнения и тестове. Експресно издание специално за кандидат-студенти. Пето издание. В. Търново, 2015.

Илиева, М. Тестове по български език за кандидат-студенти. 32 обучаващи и проверовъчни теста. Варна, 2006.

Илиева, М. Да членуваме заедно. Варна, 2000.

Илиева, М. Слято, полуслято и разделно писане. Правила за употреба
+ 10 теста. Варна, 2003.

Цанков, К. Езикова култура. Пето издание. В. Търново, 2008.

Цанков, К. Препинателните знаци. В. Търново, 1999.